

Užitečné tipy & triky pro Windows

Pravidelná dávka tipů, lstí a figlů pro váš operační systém a aplikace

JAN POVOLNÝ

Zima venku, Vánoce na krku, radost i starost zároveň, snad alespoň sněhu bude dost. I tak může začínat úvodník k dalšímu dílu tipů a triků pro Windows, který máte právě před sebou. Horší už je to s pokračováním. Velmi ožehavé téma je dnes připojené na internet, nicméně to je rozebíráno již ve vloženém článku.

Druhým tématem může být pozice Linuxu, která se na desktopech dle některých statistik zlepšuje, a předstihla už dokonce uživatele Maců. Na internetu se objevilo několik velmi zajímavých článků, rozebírajících příčiny tohoto stavu. Jsem aktivním uživatelem Windows i Linuxu, tyto systémy se skutečně funkčně velmi sblíží, což s sebou nese několik pro i proti. Určitě je dobře, když bude mít uživatel na výběr z vícero operačních systémů, možnost volby je kladem tohoto stavu, nicméně na druhé straně stojí hrozící roztržičnost aplikací. V budoucnu je nutné, aby na obou systémech existovaly aplikace nikoliv stejné, ale schopné pracovat alespoň s jedním společným plnohodnotným formátem dat (může jim být něco na bázi XML), pak teprve budeme moci hovořit o svobodě výběru OS.

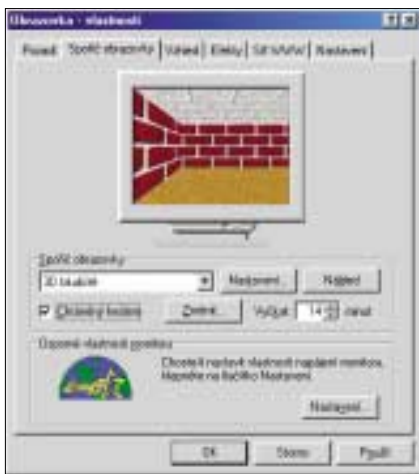
Dnešní díl tipů nebude nijak vyčnívat z dlouhé řady těch předchozích. Ukážeme si několik drobností ze samotných Windows a k tomu přidáme něco málo z MS Office, resp. MS Office System, jak zní dnes nový oficiální název těchto aplikací. Přejí příjemné počtení.

TIPY PRO WINDOWS

Heslo a šetřič obrazovky

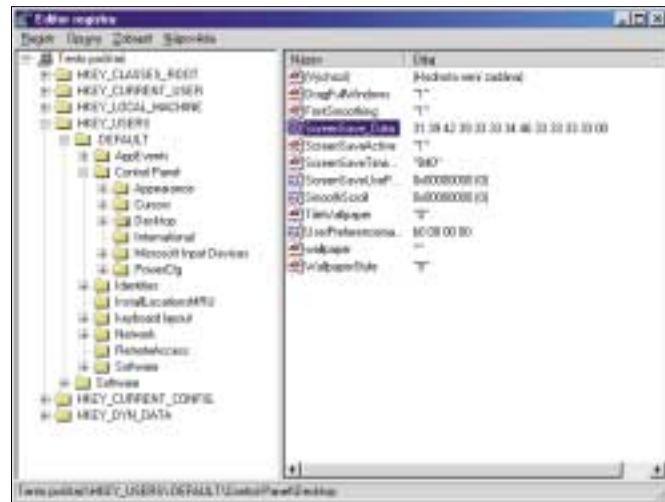
(Win 98) Dnes začneme středně obtížným tipem, který se bude skládat ze dvou částí. V první si ukážeme jednoduchý způsob, jak zabezpečit alespoň trochu přístup k vaší pracovní ploše, ve druhé si ukážeme, jak toto zabezpečení zrušit, pokud se alespoň na okamžik k té ploše dostaneme.

Začneme opět příkladem. Sedíme u svého počítače a tvoříme, pracujeme. Poté vstaneme a chceme si odběhnout pro kávu. Hodilo by se nějakým rychlým způsobem uzamknout pracovní plochu, abychom si byli jisti, že někdo nepovoláný k našemu počítači nepřistoupí a nezmění/nesmaže něco podstatného. Součástí Windows „profesionální řady“, tedy Windows NT/2000/XP již tato funkce je, dostupná pod stiskem kombinace kláves Ctrl+Alt+Delete. Ve Windows 9x ale žádnou takovou možnost k dispozici nemáme.

Můžeme použít nějaký z mnoha externích prográmků, které naleznete jako shareware nebo freeware na internetu. Nebo můžeme pro tento účel použít šetřič obrazovky. Ten lze totiž uzamknout heslem a v momentě, kdy se šetřič aktivuje, nikdo se na vaši plochu nedostane.

Poklepejte pravým tlačítkem na pracovní plochu a z kontextového menu zvolte *Vlastnosti*. Jděte na záložku *Spořič obrazovky* a zaškrtněte políčko *Chráněný heslem*. Poté stisknete tlačítko *Změnit* a dvakrát vepíšete vaše heslo. Pak již zbývá nastavit jen typ spořiče a dobu, za kterou se má aktivovat. Po aktivaci spořiče bude nutné pro přístup na plochu zadat zmíněné heslo. Jde o celkem efektivní a přitom automatické zaheslování.

Bohužel tuto funkci lze vyřadit z provozu, jakmile se cracker dostane k počítači na delší dobu. Nejedná se tedy o ochranu nějakých extra choulostivých dat. Spíše jen proti informacitvým kolegům.

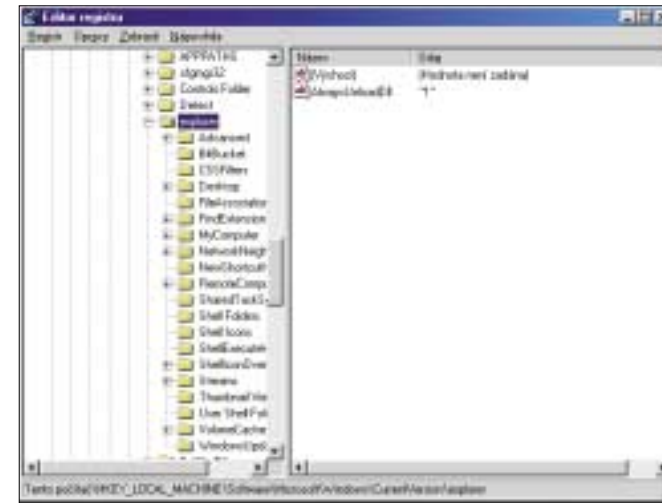
Heslo je uloženo v systémovém registru, a pokud se tedy prapracujete k editaci registru, můžete je deaktivovat.

Jděte do menu *Start – Spustit* a spusťte program **regedit**. Jděte do klíče *HKEY_USERS – .Default – Control Panel*. Zde vyberte položku *Desktop*, a v pravé části regeditu uvidíte v seznamu hodnotu *ScreenSave_Data*. Tato hodnota je tam pouze v případě, že má šetřič zadané heslo. Heslo je zde v číselné formě. Pokud chcete heslo zrušit, prostě tuto hodnotu celou smažte.

Tím odstraníte heslo a zároveň i ochranu pracovní plochy.

Zbavte se zbytečných knihoven

(Win 9x) V tomto tipu si popíšeme, jak částečně vyřešit jednu z největších slabín domácí řady Windows 95,98 a Me. Je jí katastrofální práce s operační pamětí. Téměř každý uživatel jednoho z těchto operačních systémů se při trošku nevládném zacházení setkal s informací o nedostatku paměti. MS Word v takových případech s oblibou odmítá uložit dokument kamkoliv se o to snažíte, a často tak uživatel přijde o několikahodinovou práci.

Řešení je nesnadné, nepomáhá ani uzavření všech zbylých aplikací. Celá tato situace je způsobena nesprávnou prací s pamětí. Windows spustí aplikaci a s ní i všechny požadované knihovny funkcí, po ukončení aplikace ale neodstraní z operační paměti všechny knihovny, které tam potom zbytečně blokují místo dalším aplikacím. Úsměvné je, že se to děje i na počítači s relativně velkým množstvím operační paměti (256 MB).

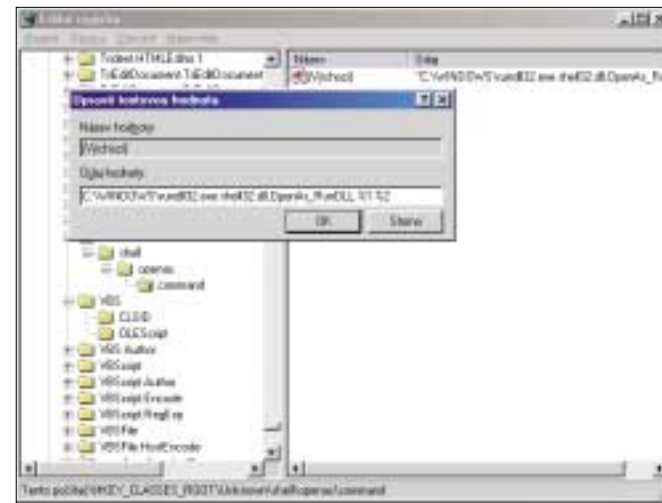
Jedno z řešení se vám nyní pokusím popsat, ovšem těžko hodnotit, nakolik je úspěšné – každopádně existuje a spočívá v editaci systémového registru.

Jděte do menu *Start – Spustit* a spusťte program **regedit**. V něm pokračujte do klíče *HKEY_LOCAL_MACHINE – SOFTWARE – Microsoft – Windows – CurrentVersion – Explorer*. Zde vytvořte novou textovou hodnotu s názvem *AlwaysUnloadDll* a nastavte její obsah na *1*. Restartujte Windows. Tento zásah by měl pomoci při odstraňování přebytných knihoven z operační paměti.

Chytrá asociace

(Win 95/98) Windows již od počátku své existence používají stejný systém názvosloví. Tedy název souboru a třípísmenková koncovka (neplést prosím s třípísmenkovými agenturami). Tato koncovka slouží k rozlišení typu souboru, Windows podle ní poznají, kterou aplikaci mají spustit, resp. tato koncovka je asociována s určitou aplikací. Potud je vše v nejlepším pořádku.

Co se ale stane v případě, že je koncovka pro Windows neznámá? Potom vám systém nabídne seznam všech instalovaných aplikací, a vy si můžete vybrat, ve které chcete soubor zobrazit. Bohužel Windows si tuto va-

ši volbu pamatují, neboť je v dialogu výběru aplikace standardně zaškrtnuto příslušné políčko. To není v některých případech šťastná volba. Při příštím spuštění se totiž systém již na nic neptá a spouští program, který jste použili minule, což ale nemusí být ten ideální a jediný možný.

Jednoduchou editací systémového registru můžete zajistit, aby příslušné políčko zůstalo neaktivní a při neznámé asociaci se vás Windows vždy zeptala, jakým programem chcete příslušná data prohlédnout nebo editovat.

Jděte do menu *Start – Spustit* a spusťte program **regedit**. V něm pokračujte do klíče *HKEY_CLASSES_ROOT – Unknown – shell – OpenAs – command*. Zde poklepejte v pravé části na hodnotu *Výchozí* a za celý řetězec přidejte mezeru a *%2*. Celé to pak například ve Windows 98 vypadá takto:

C:\WINDOW\srundll32.exe shell32.dll,OpenAs_RunDLL %1 %2

Zavřete regedit. Volba je ihned aktivní a při dalším výběru aplikace pro spuštění neznámého souboru už nebude příslušné políčko v dialogu zaškrtnuto.

Jak na webové zobrazení složek

(Win 98) Od nové verze Windows 98 (dá-li se takto mluvit v roce 2003) se internet ještě více integroval do prostředí operačního systému. Doslova s ním srostl a od té doby přesně nepoznáte, kde končí klasický Průzkumník a začíná Internet Explorer. S sebou to neslo mnoho slávy a několik vylepšení, mezi něž patřila možnost aktivní pracovní plochy, která v té době byla ukrutně pomalá, na tehdejší hardware téměř nepoužitelná...

Dalším rádobou vylepšením byla i možnost zobrazení každé složky v Průzkumníku jako webové stránky. Ona to nebyla možnost, jako spíše nutnost. Průzkumník se pomalu stal webovým prohlížečem, a bylo škoda toho nevyužít pro lepší zobrazení složek a informací o nich. Například u seznamu pevných disků díky této možnosti dostanete pěkný obrázek koláče, ze kterého je ihned vidět, jak je ten který disk obsazen. Nicméně i tento způsob zobrazení (složka jako webstránka) byl a je pomalejší, proto se mnoho uživatelů vrátilo téměř okamžitě ke klasickým složkám známým z Windows 95.

V tomto tipu bychom vám rádi poradili, jak zachovat vzhled složek aktivní, a také zrychlit jejich prohlížení. Průzkumník samozřejmě používá pro zobrazení složek obrázky, které jsou k dispozici na pevném disku. Není nic snazšího, než tyto obrázky upravit jak k obrazu svému (změnit vzhled složky), tak je i při zachování parametrů zmenšit, aby se rychleji zobrazovaly.

Tyto obrázky jsou skryté, nejprve musíte ve vašem oblíbeném prohlížeči povolit zobrazování skrytých souborů. V Průzkumníkovi to provedete v roletovém menu *Zobrazit*, kde zvolíte položku *Možnosti složky*. Zde na záložce *Zobrazit* zvolte v seznamu položku *Zobrazovat všechny soubory*. Vše potvrďte.

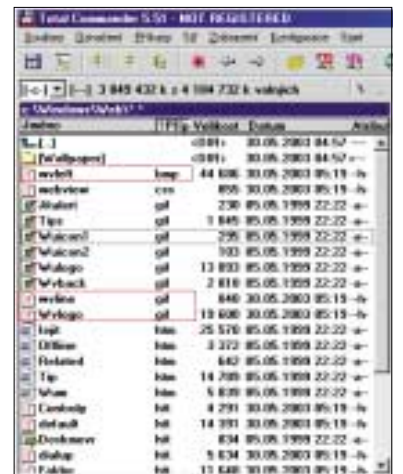
Nyní přejděte do složky *Windows – Web* na vašem systémovém disku. Zde najdete tři soubory, které se používají pro zobrazení aktivní složky:

wvleft.bmp – zobrazuje mraky v levém horním rohu složky

wvline.gif – čtyřbarevná ozdobná linka

wvlogo.gif – obrázek v levém dolním rohu složky

Pro jistotu si před samotnými úpravami tyto soubory raději zázalohujte, ať se můžete vždy vrátit k původnímu nastavení. Pokud zachováte rozměr,

jméno a formát obrázku, můžete s ním nakládat dle libosti a upravit si tak každou složku podle svého přání.

TIPY PRO MS OFFICE

Skryté buňky v Excelu

(Excel) První tip pro MS Office se týká malého vylepšení v Excelu. Zvláště pro ty, kteří pracují na dokumentech, jež poté pokračují k dalším očím.

S buňkami lze v Excelu provádět mnoho věcí, lze je kupříkladu zamýkat. Docela jednoduchou úpravou nastavení ale můžete buňky i skrývat. Výhodou je, že Excel s těmito buňkami dále pracuje tak, jako by skryté ani nebyly. Skryjete-li tedy nějaké důležité číslo, výpočty dále probíhají tak, jak mají, bez problémů. Jen některá čísla nejsou v tabulce vidět.

Výborně se to hodí v případě, že máte v dokumentu složitější tabulku a některé výpočty provádíte pomocí vzorců mimo. Zde si také zobrazujete meziúdaje, které jsou velmi platné při analýze vlastního výpočtu. Tyto meziúdaje můžete snadno skrýt a nebudou vám kazit celkový dojem z tabulky. Jak na to?

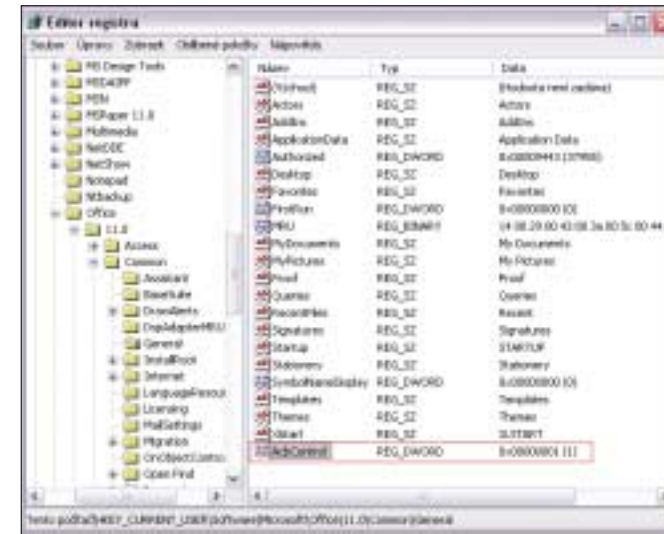
Každé buňce v Excelu můžete určit její formát. To provedete nejsnáze poklepáním na buňku pravým tlačítkem a volbou *Formát buňky* z kontextového menu. Na záložce *Číslo* pak máte předdefinované kategorie čísel. V tomto seznamu je i kategorie *Vlastní*. Vyberte ji a jako její hodnotu vložte znaky `;;;` (tříkrát středník). Potvrďte.

Jestliže nyní budete chtít skrýt nějaké číslo, prostě jen vyberte pro tuto buňku kategorii *Vlastní*, a číslo zmizí. Obsah buňky můžete vidět v místě zadávání v horní části Excelu.

Vícenásobná schránka

(Office 2000) V jednom z předešlých dílů tipů a triků jsme si ukázali, jak aktivovat vícenásobnou schránku pro aplikace Office 2000, kde byla tato vlastnost novinkou.

Jsou ale i uživatelé, kterým lidově řečeno „leze“ tato schránka „na nervy“. Ono není příjemné, když při soustředění se na tvorbu jakéhosi dokumentu na vás neustále vyskakuje okénko s několika útržky textu, který jste uložili do schránky. V takovém případě stojí za to schránku deaktivovat, což lze provést editací systémového registru. Jak jinak.

Jděte do menu *Start – Spustit* a spusťte program **regedit**. V něm pokračujte do klíče `HKEY_CURRENT_USER – Software – Microsoft – Office – 9.0 – Common – General`. Zde poklepejte pravým tlačítkem do pravé části regeditu a vytvořte novou položku typu DWORD. Nazvěte ji `AcbControl`. Znovu poklepejte na tuto položku a přiřaďte jí hodnotu `1`. Ukončete regedit. Nyní se již schránka bude chovat tradičním způsobem.

Intertipy

Uvnitř 23 stupňů Celsia, venku kolem nuly. Šest hodin ráno. Tyto informace poměrně věrně vyjadřují myšlenky na začátku zimy, která nám doufejme přinese alespoň dostatek sněhu na Vánoce.

Kolem bodu mrazu se bohužel pohybuje i situace kolem Internetu 2004 – což berte jako souhrnný název pro možnosti připojení v ČR. Sdružení pro Internet s konečnou platností po roční marné snaze a mnoha planých jednání ustoupilo od nátlaku na telekomunikační firmy a ministerstvo informatiky, a zaměřilo se dle svých slov na podporu bezdrátového připojení pomocí Wi-Fi.

Situace je opravdu mizerná, počet ADSL přípojek sice roste, nicméně velkou ofenzivu plánují na příští rok kabelové televize, které v současnosti nabízejí podstatně lepší službu, než jakou ADSL při agregaci může být. Takže uvidíme, co se z toho vyvine. TV reklamy na ISDN už mě moc nebaví.

Návod na diplomku

www.vscht.cz/sil/sil_cz/studenti/diplom/navod_01.htm

Dnešní díl internetových tipů jsem chtěl zaměřit na MS Office, případně další Office aplikace. Při prohledávání internetu jsem narazil na tuto velmi zajímavou stránku. Nejedná se totiž přímo o stránku s tipy a triky, ale o velice podrobný návod, jak ve Wordu napsat diplomovou práci na VŠCHT.

Stránka vypadá na jedničku jak vzhledem, tak obsahem. V levé části máte k dispozici dlouhé menu s odkazy, přehledně tematicky rozdělenými do sekcí *Nastavení do-*

kumentu, Tabulky, Grafy, Obrázky a kreslení atd. Začátečník může směle postupovat odshora až dolů, a naučí se tak celkem slušně pracovat s editorem a vytvářet velmi pokročilé dokumenty. Všechny návody obsahují ilustrační grafiku a jsou téměř vždy doplněny nějakým tipem nebo trikem, kterým mů-

žete svou práci zefektivnit. Vše je samozřejmě hezky česky, a jelikož se pohybují i ve vysokém školství, rozhodně doporučuji tuto návštěvu všem studentům, kteří to s Wordem moc neumí (a že jich není málo).

Microsoft

www.microsoft.com/cze/office/using/tips/default.asp

Pokud chcete sehnat na internetu tipy pro MS Office, rozhodně nepomeňte ani na její tvůrce, tj. Microsoft. Stránky Microsoftu, ať už si o něm myslíte, co chcete, jsou provedeny velmi pěkně a přehledně na to, kolik informací musí zobrazit. Nejinak je tomu i u sekce věnované speciálně tipům pro Office System. Současná verze stránek se věnuje sadě Office XP, Office 2003 je totiž ještě částečně nedostupná.

Tipy jsou rozděleny do sekcí podle aplikací, kterým se věnují. Najdete tu samozřejmě tipy pro Word, Excel, Powerpoint či Access, ale ta-

ké tipy pro Outlook, Frontpage, Publisher a Visio, které patří mezi méně známé součásti Office. Jednotlivé tipy jsou zpracovány rovněž velmi dobře za použití obrázků. Cesta k nim ale není tak krátká, jak by se mohlo zdát, musíte totiž nejprve zvolit téma, které hledáte, a tam naleznete samotný tip nebo trik. Vše je hezky česky.

VBS fórum

visual.lbc.cz/typy/typy.asp

Stránky s mnoha tipy věnujícími se výhradně Visual Basic skriptování, které je ale také součástí kancelářského balíku MS Office. Stránka je svým provedením velmi prostá, jedná se v podstatě pouze o seznam jednotlivých tipů, vždy stručně okomentovaných. U každého tipu je i seznam verzí VB, které lze pro provedení použít. Tipů je kolem šedesátky, a opravdu stojí za to. Každý krok je velmi podrobně popsán, a vždy máte k dispozici již funkční

příklad ke stažení. Pokud s VBS začínáte, nebo jste mírně pokročilí, rozhodně si tuto stránku nenechte ujít. Navíc angličtinu nepotřebujete, vše je v naší mateřštině.

Office Tips

www.magneticweb.co.uk/msoffice.htm

Podobně jako v předchozím případě se jedná o stránku velmi jednoduše provedenou, rozhodně vás nepřiláká svým vzhledem, jako spíše obsahem. Najdete zde totiž mnoho. V úvodu máte k dispozici výběr základních aplikací Office, po poklepání na zvolenou ikonu se dostanete na další poměrně dlouhý seznam s tématy, pod kterým se poté skrývají ještě delší seznamy se samotnými tipy a triky. Bohužel je opět většina tipů zpracována bez užití jakékoliv grafiky, což sice potěší uživatele na pomalé internetové lince, ale nepřispěje to k lepšímu pochopení tipů pro začátečníky. Stránky umožňují vložit i vlastní tip, a obohatit tak již rozsáhlou sbírku. V jiné čas-

Computer tips

www.computertips.com/Microsoftoffice/microsoft.htm

Nenechte se v žádném případě odradit dost jednoduchým a příliš nepovedeným vzhledem těchto stránek, jejichž autorem bude nejspíš Američan. Stránky sice působí lacině, ale nechybí jim vyhledávač, který vám v orientaci mezi tipy bude velkým pomocníkem. Najdete jich zde totiž velmi mnoho. V úvodu máte k dispozici výběr základních aplikací Office, po poklepání na zvolenou ikonu se dostanete na další poměrně dlouhý seznam s tématy, pod kterým se poté skrývají ještě delší seznamy se samotnými tipy a triky. Bohužel je opět většina tipů zpracována bez užití jakékoliv grafiky, což sice potěší uživatele na pomalé internetové lince, ale nepřispěje to k lepšímu pochopení tipů pro začátečníky. Stránky umožňují vložit i vlastní tip, a obohatit tak již rozsáhlou sbírku. V jiné čas-

EASTER EGGS

Ano, je to tak, máte před sebou další z nemnoha dílů tipů a triků, který obsahuje nějaké to velikonoční vajíčko. Dnešní bude docela výjimečně ukryto v nepříliš používaném editoru Visual Basicu, jenž je součástí MS Office 2000.

Multimediální prezentace

(Word 2000) Pro spuštění tohoto velikonočního vajíčka potřebujete Word 2000. Spusťte jej a stiskněte kombinaci kláves `Alt+F11`, která nastartuje editor Visual Basic, jenž je obsažen v sadě MS Office 2000.

Pravým tlačítkem poklepejte na lištu s ikonami nástrojů a z kontextového menu zvolte *Upravit*. Nechte okno úprav lišty otevřené a přejděte do roletového menu *Nápověda*. Zde poklepejte pravým tlačítkem na položku *O aplikaci Microsoft Visual Basic* a uvidíte možnost tento název změnit. V podstatě se jedná o přeprogramování nabídky MS Wordu. Přepište název položky na anglické *Show VB Credits* a zavřete stále otevřený dialog úprav lišty. Poté zvolte už obvykle z roletového menu *Nápověda* vaši upravenou nabídku, a pokochejte se výkonem programátorů. Tento trik jsem zkoušel na anglické verzi Office 2000 a fungoval bezvadně, a v české není ověřený, nicméně by měl být funkční také. Zkuste, a uvidíte.

Tímto vajíčkem se dnes rozloučíme. Snad vás alespoň jeden z tipů zaujal a pomohl vám vyřešit nějaký problém. Příští díl už budete číst v novém roce, do kterého vám tímto přejí vše nejlepší.

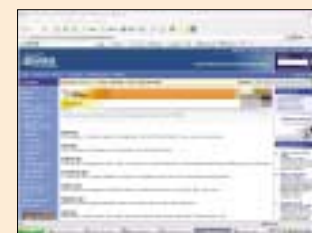
3 0680/OK

ti stránek potom najdete také tipy pro Windows a internet. Vše je anglicky.

Bcentral Office tips

www.bcentral.co.uk/technology/office/tips/default.asp

Tato stránka je jakýmsi britským detašovaným pracovištěm Microsoftu Technetu. V tradiční profesionální kvalitě po stránce vzhledu i obsahu zde najdete velké množství tipů nejen pro MS Office. Kancelářské tipy jsou přehledně rozděleny podle aplikací v balíčku. Po volbě aplikace se dostanete opět na další děmaty, pod kterým se poté skrývají ještě delší seznamy se samotnými tipy a triky, velmi dobře popsané, bohužel s minimem obrázků. Každé téma je zpracované jako jedna WWW stránka, což může usnadnit čtení tipů pro uživatele s pomalým připojením na internet. Na stránce najdete samozřejmě vyhledávač i mnoho dalších

informací o produktech Microsoftu. Anglicky.

Linda's Office tips

www.newbieclub.com/officetips/?buntah

Velmi profesionálně a přehledně provedená stránka s tipy pro MS Office. Celý web se věnuje počítačovým začátečníkům, a právě část s tipy patří mezi jeho hlavní součásti. Tipy nejsou „nijak organizovány“, najdete je ihned na úvodní stránce odkazu bez ladu a skladu. Není jich mnoho, ale jsou velmi dobře zpracovány při použití ilustračních obrázků. Na stránce nechybí vyhledávací nástroj, máte šanci se stát členy klubu začátečníků. Jinak zde nenajdete nic podstatného. Vše je samozřejmě anglicky.

S tímto odkazem se dnes rozloučíme, za měsíc, to už bude skoro po Vánocích, se těším opět na shledanou.

